

Даний перелік питань не є вичерпним, в ході розслідування конкретного кримінального провадження може виникнути необхідність в з'ясуванні нових питань. Саме з проведенням первинних слідчих дій слідчий повинен дати завдання працівниками карного розшуку про здійснення оперативно-розшукових заходів (якщо вони не проводяться), спрямованих на виявлення шахраїв і викраденого майна.

Для розшуку злочинців можуть бути використані всі оперативні можливості поліції, в тому числі різні види криміналістичних обліків.

Під час розслідування справи про шахрайство повинні бути з'ясовані умови, що сприяють вчиненню кримінального правопорушення, з метою їх усунення та запобігання новим кримінальним правопорушенням.

У певному відношенні вчиненню шахрайства сприяють такі умови, як неналежна поведінка інших осіб, головним чином потерпілих, які проявляють жадібність. Недостатньо добре організована робота поліції щодо попередження і розкриття цього виду кримінальних правопорушень, можливість злочинців порівняно просто підробити документи, безтурботність окремих керівників, через які можливо викрадення чистих бланків різних документів, дії деяких службових осіб, які прагнуть отримати ті чи інші вигоди для своєї організації в супереч закону.

Список використаної літератури:

1. Ємельянов М.В. Кримінально-правова характеристика шахрайства: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. – К., 2013 URL: dudorov.pdf (pu.if.ua)
2. Фінансове шахрайство в бюджетній сфері: економічна сутність і різновиди [Електронний ресурс] / Г. В. Возняк // Бізнес Інформ. - 2020. - № 4. - С. 334-339. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_4_41

Усатенко В.В.

здобувач вищої освіти 4 курсу ННІП ПФПНП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Некlesa О.В.

викладач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ МЕТОДИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Почнемо з того, що на даний час залучення підрозділів кримінального аналізу є надзвичайно важливим для діяльності правоохоронних органів у контексті забезпечення більш глибокого розуміння кримінального середовища та визначення методів протидії злочинним угрупованням. Кримінальний аналіз є діяльністю співробітників правоохоронних органів з використання

інтелектуального програмного забезпечення та системного підходу щодо збору відповідної інформації, аналітичного вивчення певних характеристик, тенденцій з метою встановлення взаємозв'язків між фактами, подіями, явищами, суб'єктами та об'єктами.

Зазначений підрозділ надає державним інституціям відповідні знання та рекомендації, що сприяють ефективному використанню їхніх ресурсів. Завдяки правильному визначенню завдань підрозділ кримінального аналізу може бути неocenенно корисним під час розроблення стратегічних планів для підготовки до потенційних викликів щодо протидії організованій злочинності.

У межах наданих повноважень підрозділи кримінальної поліції здобувають достатній масив інформації про злочинну діяльність, зокрема про представників організованої злочинності. У зв'язку із зазначеним, надважливим завданням є застосування інструментів, які надали б можливість опрацювати значні обсяги наявних даних [1, с.82].

Варто зазначити, що одним із інструментів протидії організованої злочинності у діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України є кримінальний аналіз – специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, що полягає в ідентифікації та якомога точнішому визначенні внутрішніх зв'язків між інформацією (відомостями, даними), що стосуються злочину, і будь-якими іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використанням в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки.

У країнах Європейського Союзу та США використання можливостей кримінального аналізу є обов'язковим для всіх правоохоронних органів. Його зміст, правила та процедури чітко визначено й урегульовано в правовому полі.

Правоохоронні органи іноземних держав упродовж тривалого часу використовують кримінальний аналіз у своїй роботі. Зокрема, цей вид діяльності стали розглядати як окрему професію ще в 60-х роках минулого століття. Упродовж подальших десятиліть кримінальний аналіз набув суттєвого розвитку в таких країнах, як США, Канада, Велика Британія, Австралія, Бельгія [2, с.271].

Окремо відзначаємо те, що визначення і дослідження структурних ознак організованої злочинності можна проводити шляхом впровадження в діяльність правоохоронних органів методології SOCTA – Serious and Organized Crime Threat Assessment («Оцінка загроз тяжких злочинів та організованої злочинності»).

Методологію SOCTA було розроблено Європолем спільно з групою експертів з оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності. Метою SOCTA є:

- 1) аналіз характеру або типу загроз ОЗУ;
- 2) аналіз сфер впливу тяжких злочинів та організованої злочинності;
- 3) аналіз аспектів загроз ОЗУ та сфер злочинності залежно від регіону;
- 4) визначення найбільш загрозливих ОЗУ, кримінальних сфер впливу залежно від регіону.

SOCTA за своїм змістом визначає систему й модель оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів. Головною особливістю цієї методології є застосування індикаторів, які поділяються на:

- 1) індикатори ОЗУ;
- 2) індикатори сфери злочинної діяльності;
- 3) індикатори впливу.

Правоохоронні органи країн ЄС використовують конкретно визначені методологією SOCTA індикатори організованої злочинності, збір інформації про які є пріоритетом з метою забезпечення належної роботи оперативних підрозділів.

SOCTA переважно зосереджується на національному рівні. Водночас у багатьох країнах SOCTA розробляється на регіональному, місцевому рівнях окремими установами для внутрішнього використання, а також за окремим напрямом (скажімо, досліджується вплив торгівлі наркотиками, кіберзлочинність або корупція у країні). Ці більш конкретні оцінки є надзвичайно важливими, коли вони формують єдину картину SOCTA національного рівня [3, с.131].

Концептуальна модель SOCTA виокремлює чотири складові методології: ціль, інструменти, аналіз і пріоритизацію, а також результати. SOCTA фокусує увагу на трьох елементах – це:

- 1) організовані злочинні угруповання (ОЗУ);
- 2) сфери організованої злочинності та вчинення тяжких злочинів;
- 3) зони і середовища, яких вони стосуються, та фактори їх прояву.

У висновках варто сказати, що протидія організованим злочинності є пріоритетним напрямком як для органів Національної поліції України, так і для держави в цілому. Важливим в даному напрямку є перейняття європейського досвіду щодо протидії ОЗУ.

Актуальним є впровадження та застосування «SOCTA», що допоможе більш точно та якісно отримувати та аналізувати інформацію щодо злочинних угруповань, та знаходити шляхи протидії їх діяльності.

Список використаних джерел:

1. Власюк О. В. Використання кримінального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності. *Бюлетень Департаменту оперативної діяльності Адміністрації Державної прикордонної служби України*. 2012. № 6. С. 82–85
2. Гринчак Я. В. Деякі аспекти використання кримінального аналізу в діяльності правоохоронних органів країн Європи та США. *Центрально-український правничий часопис Кіровоград*. юрид. ін.-ту ХНУВС. 2010. Спец. вип. С. 268–273.
3. Білоус , Р., Василичук , В. Таран , О. Використання методів кримінального аналізу під час оперативного провадження та досудового розслідування. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 118, 1 (Трав 2021), 131-137.